

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา(descriptive research) เพื่อศึกษาปัญหาและเสนอแนะแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ซึ่งมีรายละเอียดของการดำเนินการ ดังนี้

1. ขั้นตอนการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ขั้นตอนการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ให้เป็นไปอย่างมีระบบ และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัยที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงได้ทำการกำหนดรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยในการดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงพรรณนา โดยการศึกษาเอกสารงานหลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการนิเทศการศึกษาตามกระบวนการ 5 ขั้นตอนคือ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผน การสร้างสื่อและเครื่องมือ การปฏิบัติการนิเทศ การประเมินผลและการรายงานผล นำมากำหนดกรอบแนวคิด หัวข้อปัญหา และจุดมุ่งหมายของการวิจัย กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง สร้างและพัฒนาเครื่องมือสำหรับการวิจัย โดยการปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลเมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ

ขั้นตอนที่ 2 นำเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษา

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เป็นปัญหาที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นตอนที่ 1 ที่มีปัญหาอันดับมากที่สุด 3 ข้อ มาจัดประชุมสนทนากลุ่ม (focus group discussion) เพื่อหาแนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน นำผลจากผู้เชี่ยวชาญมาจัดลำดับความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน เพื่อสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาจากนั้นนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาสังเคราะห์เป็นแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 3 แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบเมื่อได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วจึงนำไปสรุป อภิปราย และเขียนรายงานผลการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ศึกษานิเทศก์และผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์จำนวน 19 คน ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 265 คน จำนวนทั้งสิ้น 284 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ศึกษานิเทศก์จำนวน 11 คน ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 152 คน จำนวน 163 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 163 คน

2.2 นำกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 163 คน ไปคำนวณเพื่อกำหนด จำนวนศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียน ได้ศึกษานิเทศก์ จำนวน 11 คน ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 152 คน

2.3 ใช้ศึกษานิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนในการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภท คือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์และบันทึกการสนทนากลุ่ม

1. แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน ระดับการศึกษา จำนวน 5 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ซึ่งถามเกี่ยวกับปัญหาของการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศการศึกษา 5 ขั้นตอนจำนวน 52 ข้อ คือ การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ จำนวน 7 ข้อ การวางแผนนิเทศการศึกษาจำนวน 8 ข้อ การสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศจำนวน 10 ข้อ การปฏิบัติการนิเทศจำนวน 16 ข้อ การประเมินและการรายงานผล 11 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่าปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาในแต่ละข้อมากน้อยเพียงใด โดยกำหนดคะแนนประมาณค่าตามแบบของลิเกิร์ต (Likert อ้างถึงใน ล้วน สายยศ อังคณา สายยศ. 2538 : 183) โดยมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง มีปัญหาการปฏิบัติมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีปัญหาการปฏิบัติมาก
- 3 หมายถึง มีปัญหาการปฏิบัติปานกลาง
- 2 หมายถึง มีปัญหาการปฏิบัติน้อย
- 1 หมายถึง มีปัญหาการปฏิบัติน้อยที่สุด

2. แบบบันทึกการสัมภาษณ์กลุ่ม มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ชนิด ไม่มี โครงสร้าง ประกอบด้วย ประเด็นการสัมภาษณ์ 2 ประเด็น คือ สาเหตุของปัญหาและแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษา โดยสร้างขึ้นภายในขอบเขตของกระบวนการนิเทศการศึกษา 5 ขั้นตอน คือ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผนนิเทศการศึกษา การสร้างสื่อและเครื่องมือ การปฏิบัติการนิเทศ การประเมินและการรายงานผล

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร บทความ ตำรา หนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการนิเทศการศึกษาเพื่อกำหนดขอบข่ายในการสร้างเครื่องมือ เพื่อเก็บข้อมูล

2. กำหนดขอบข่ายการสร้างเครื่องมือครอบคลุมกระบวนการนิเทศการศึกษาทั้ง 5 ขั้นตอน คือ การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ การวางแผนการนิเทศ การสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ การประเมินและการรายงานผล ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของงานวิจัย

3. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมกระบวนการนิเทศภายในทั้ง 5 ขั้นตอน คือ การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ การวางแผนการนิเทศ การสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ การประเมินและการรายงานผล ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) เทคนิคโครงสร้างและ เทคนิคทางด้านภาษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

4.1. ผศ.ดร.วิรัช จงอยู่สุข อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

4.2. นายเผ่า เอี่ยมสอาด ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3

4.3. นางบุญสม กล้าฉนวน ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3

5. นำแบบสอบถามมาหาค่าความสอดคล้องของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้เทคนิค IOC (index of item objective congruence) จำนวน 52 ข้อ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ดังนี้ ข้อคำถามมีค่าดัชนี 1 จำนวน 49 ข้อ ค่าดัชนี 0.66 จำนวน 3 ข้อ

6. นำแบบสอบถามที่ได้รับข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแล้วนำไปทดลองใช้ (try out) กับศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบหาความเที่ยง (reliability) ของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบาค (Cronbach.อ้างถึงใน ล้วน สายยศ อังคณา สายยศ. 2538 : 200) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.90

7. นำแบบสอบถาม เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอรับความเห็นชอบและนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 163 คน

8. ร่างแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยนำประเด็นปัญหาที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ที่มีปัญหาระดับมากที่สุด 3 ข้อ มาร่างแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ให้อาจารย์ที่ปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ แก้ไข ก่อนนำไปใช้จริง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 เพื่อขอความร่วมมือจาก ศึกษาานิเทศก์ และผู้บริหาร โรงเรียน

ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ให้ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียนทำการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามจำนวน 163 ฉบับ พร้อมหนังสืออนุญาตจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ไปยัง ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ผู้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ทำการตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองในระหว่างวันที่ 8 พฤศจิกายน - วันที่ 27 พฤศจิกายน 2550 แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา จำนวน 163 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่าง

4. นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์จัดระเบียบข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีทางสถิติ

5. ขออนุญาตจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์เชิญผู้เชี่ยวชาญ ร่วมประชุมกระบวนการสนทนากลุ่ม

6. ผู้วิจัยนำหนังสือไปให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความร่วมมือเข้าร่วมกระบวนการสนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษา ในวันที่ 14 ธันวาคม 2550 ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3

7. จัดประชุมสนทนากลุ่ม โดยนำประเด็นปัญหาที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ที่มีปัญหาในระดับมากที่สุด 3 ข้อ มาจัดประชุมสนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

7.1. ผู้บริหารโรงเรียน ที่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี

7.2. ศึกษานิเทศก์ที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี

7.3. ผู้ปฏิบัติการนิเทศการศึกษาและมีคุณวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท ปฏิบัติงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี

ได้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ประกอบด้วย

1) นายนิเวช สำเภา รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3

2) นายสมศักดิ์ แพร์หลาย รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3

3) นายบุญส่ง เอ็งสุโสภณ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3